

Aktualizovaná správa o uplatnení predbežných opatrení

predložená v súlade s

článkom 46 bod 3

nariadenia Komisie č. 312/2014 z 26. marca 2014 o vytvorení sieťového predpisu na
vyvažovanie plynu v prepravných sieťach

August 2023

Obsah

1. ÚVOD.....	3
2. SIEŤOVÝ PREDPIS NA VYVAŽOVANIE SIETE.....	4
3. AKTUÁLNY STAV VYVAŽOVANIA SIETE V EUSTREAME.....	4
4. OPIS STAVU VÝVOJA A LIKVIDITY KRÁTKODOBÉHO TRHU S PLYNOM.....	5
5. AKTUÁLNE UPLATŇOVANÉ PREDBEŽNÉ OPATRENIA.....	7
6. NAVRHOVANÉ OPATRENIA NA NADCHÁDZAJÚCE OBDOBIE.....	8
7. ZHRNUTIE.....	9

1. Úvod

Spoločnosť eustream, a.s. so sídlom Votrubova 11/A, 821 09 Bratislava, registrovaná v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I, Oddiel: Sa, Vložka číslo 3480/B, IČO: 35 910 712 (ďalej len „**Eustream**“), ako prevádzkovateľ prepravnej siete (ďalej len „**PPS**“) týmto predkladá Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „**ÚRSO**“) v súlade s článkom 46 bod 3 Nariadenia Komisie č. 312/2014 z 26. marca 2014 o vytvorení sieťového predpisu na vyvažovanie plynu v prepravných sieťach (ďalej len „**Sieťový predpis na vyvažovanie siete**“ alebo „**Nariadenie**“) na schválenie ďalšiu aktualizáciu správy o uplatnení predbežných opatrení (ďalej len „**Správa**“).

Správa je predložená v lehote stanovenej Nariadením podľa článku 46 bod 3 a obsahuje náležitosti podľa článku 46 bod 1 Nariadenia.

Odo dňa účinnosti Nariadenia Eustream predložil na schválenie nasledujúce správy o uplatnení predbežných opatrení.

Tabuľka č. 1: Prehľad predložených správ u uplatnení predbežných opatrení

Deň predloženia správy	Deň schválenia správy	ÚRSO rozhodnutie č.	Predmet schválenia
15.10.2014	15.4.2015	0001/2015/P-PD	Prijatie Predbežných opatrení (Vyvažovacia platforma, Prechodný poplatok za odchýlku, Prípustná odchýlka)
3.10.2016	22.3. 2017	0001/2017/P-PD	Schválenie aktualizovanej správy o uplatnení predbežných opatrení
20.9.2018	18.3.2019	0001/2019/P-EU	Schválenie aktualizovanej správy o uplatnení predbežných opatrení a pokračovanie prevádzky Vyvažovacej platformy a Prechodného poplatku za odchýlku do 15.4.2024
13.9.2019	14.4.2020	0001/2020/P-EU	Schválenie aktualizovanej správy o uplatnení predbežných opatrení
29.9.2020	22.3.2021	0001/2021/P-EU	Schválenie aktualizovanej správy o uplatnení predbežných opatrení
27.9.2021	3.2.2022	0001/2022/P-EU	Schválenie aktualizovanej správy o uplatnení predbežných opatrení
3.10.2022	1.3.2023	0001/2023/P-EU	Schválenie aktualizovanej správy o uplatnení predbežných opatrení

Pojmy uvedené v Správe sa vykladajú v zmysle Prevádzkového poriadku a Nariadenia.

2. Sieťový predpis na vyvažovanie siete

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 715/2009 z 13. júla 2009 o podmienkach prístupu do prepravných sietí pre zemný plyn stanovuje požiadavku pre vypracovanie sieťových predpisov pre jednotlivé oblasti stanovené príslušným nariadením, ktorých cieľom je prispievať k nediskriminácii, skutočnej hospodárskej súťaži a efektívnemu fungovaniu trhu s plynom.

Odo dňa 16. apríla 2014 je účinný Sieťový predpis na vyvažovanie siete, ktorý ukladá PPS povinnosť uplatňovať dané Nariadenie od 1. októbra 2015. V zmysle platných rozhodnutí ÚRSO je Eustream oprávnený uplatňovať Predbežné opatrenia podľa Nariadenia do 15. apríla 2024, a to Vyvažovaciu platformu a Prechodný poplatok za odchýlku.

3. Aktuálny stav vyvažovania siete v Eustreame

Eustream implementoval Nariadenie počnúc 1. októbrom 2015. V nasledujúcej tabuľke je uvedené porovnanie existujúceho stavu so základnými povinnosťami požadovanými Nariadením.

Tabuľka č. 2: Základné princípy implementácie Sieťového predpisu na vyvažovanie siete

Nariadenie	Implementácia	
Užívatelia siete môžu nominovať rozdielny vstup – výstup (v prípustnom rozsahu).	Užívatelia prepravnej siete môžu nominovať rozdielny vstup – výstup, okrem prípadov, kedy by rozdielnou nomináciou bola ohrozená integrita siete.	✓
Obchodné odchýlky užívateľov siete budú vyrovnávané finančne na základe marginálnej predajnej a nákupnej ceny (odvodenej od obchodov PPS realizovaných na Obchodnej platforme alebo váženého priemeru cien obchodov realizovaných na Obchodnej platforme).	Obchodné odchýlky užívateľov siete sú vyrovnávané finančne. Pre výpočet uplatňovanej ceny pre stanovenie denného poplatku za odchýlku sa používa cena stanovená na základe transakcií realizovaných na Vyvažovacej platforme prevádzkovej PPS alebo sa použije cena odvodená od cenového indexu CEGHIX	✓
Zostatkové vyvažovanie obchodných odchýlok musí byť realizované prostredníctvom Vyvažovacích opatrení cez Obchodnú platformu, v prípade uplatnenia Predbežných opatrení cez Vyvažovaciu platformu alebo cez Vyvažovacie služby (zásobník, flexibilný kontrakt dodávky). Nariadenie pripúšťa taktiež využitie akumulácie.	PPS zriadil Vyvažovaciu platformu v súlade s Nariadením. PPS realizuje Vyvažovacie opatrenia v nasledujúcom poradí priorit: <ul style="list-style-type: none"> - nákup alebo predaj plynu na Vyvažovacej platforme, - aktivácia Vyvažovacej služby, pokiaľ je zazmluvnená, 	✓

	- nákup alebo predaj plynu na burze s dodávkou vo VTP AT (rakúsky virtuálny obchodný bod) alebo na burze s dodávkou vo VTP HU (maďarský virtuálny obchodný bod) pokiaľ to podmienky operatívneho riadenia vyvažovania dovoľujú.	
Finančná neutralita bude zabezpečená prenosom výnosov / nákladov PPS súvisiacich s vyvažovaním na užívateľov siete vo forme neutralizačného poplatku.	PPS zriadilo a vedie Neutralizačný účet, na ktorom eviduje náklady a výnosy za Denné poplatky za odchýlku a Vyvažovacie opatrenia ako aj všetky ostatné náklady a výnosy súvisiace s vyvažovacími činnosťami. PPS pravidelne zverejňuje stav Neutralizačného účtu na svojom webovom sídle.	✓
Informačné povinnosti PPS v zmysle Nariadenia: - informácia o nameraných tokoch v prepojovacích bodoch, kde sa neuplatňuje štandardný alokačný režim OBA dvakrát denne, - informácia o predbežnej odchýlke za deň D+1 - informácia o finálnej odchýlke – v zmysle vnútroštátnych predpisov	PPS implementoval požadované informačné povinnosti.	✓
Publikačné povinnosti PPS v zmysle Nariadenia: - informácia týkajúca sa nakupovaných vyvažovacích služieb a súvisiacich nákladov - informácia o nákladoch, frekvencii a počte Vyvažovacích opatrení - metodika výpočtu Denného poplatku za odchýlku - údaje týkajúce sa súhrnu poplatkov súvisiacich s vyvažovaním a neutralizačných poplatkov.	PPS spĺňa publikačné povinnosti zverejnením na svojom webovom sídle.	✓

4. Opis stavu vývoja a likvidity krátkodobého trhu s plynom

V nasledujúcej tabuľke sú uvedené požadované informácie v súlade s Nariadením v zmysle článku 46 bod 1a), ktoré sú potrebné pre zdokumentovanie stavu vývoja a likvidity krátkodobého trhu s plynom.

Tabuľka č. 3: Stav vývoja a likvidity krátkodobého trhu s plynu

Počet transakcií vykonaných na VTP a celkový počet transakcií	<p>Eustream eviduje počet transakcií vykonaných na VTP na základe nominácií užívateľov siete pre realizáciu výmeny vlastníctva plynu, pričom za transakciu je považovaná každá denná nominácia.</p> <table> <tr><td>2017</td><td>24 550</td></tr> <tr><td>2018</td><td>22 268</td></tr> <tr><td>2019</td><td>26 421</td></tr> <tr><td>2020</td><td>22 153</td></tr> <tr><td>2021</td><td>20 412</td></tr> <tr><td>2022</td><td>14 389</td></tr> <tr><td>2023 1-6</td><td>4 827</td></tr> </table> <p>Počet transakcií je súčasne aj celkový počet transakcií.</p>	2017	24 550	2018	22 268	2019	26 421	2020	22 153	2021	20 412	2022	14 389	2023 1-6	4 827		
2017	24 550																
2018	22 268																
2019	26 421																
2020	22 153																
2021	20 412																
2022	14 389																
2023 1-6	4 827																
Rozpätie nákupu/predaj	Eustream nedisponuje informáciami o cenách nákupu a predaja plynu na VTP okrem transakcií vykonaných na Vyvažovacej platforme.																
Objem nákupov a predajov	<p>Množstvo plynu v TWh, ktoré bolo predmetom služby Title transfer na VTP:</p> <table> <tr><td>2017</td><td>222</td></tr> <tr><td>2018</td><td>157</td></tr> <tr><td>2019</td><td>229</td></tr> <tr><td>2020</td><td>184</td></tr> <tr><td>2021</td><td>86</td></tr> <tr><td>2022</td><td>65</td></tr> <tr><td>2023 1-6</td><td>25</td></tr> </table>	2017	222	2018	157	2019	229	2020	184	2021	86	2022	65	2023 1-6	25		
2017	222																
2018	157																
2019	229																
2020	184																
2021	86																
2022	65																
2023 1-6	25																
Počet účastníkov disponujúcich prístupom na krátkodobý veľkoobchodný trh s plynom v určitom období	<p>Počet užívateľov siete, ktorí v príslušnom období mali uzatvorenú zmluvu(y) na Title transfer (realizáciu výmeny vlastníctva plynu) v prepravnej sieti:</p> <table> <tr><td>2016</td><td>44</td></tr> <tr><td>2017</td><td>75</td></tr> <tr><td>2018</td><td>67</td></tr> <tr><td>2019</td><td>100</td></tr> <tr><td>2020</td><td>127</td></tr> <tr><td>2021</td><td>118</td></tr> <tr><td>2022</td><td>114</td></tr> <tr><td>2023 1-6</td><td>110</td></tr> </table>	2016	44	2017	75	2018	67	2019	100	2020	127	2021	118	2022	114	2023 1-6	110
2016	44																
2017	75																
2018	67																
2019	100																
2020	127																
2021	118																
2022	114																
2023 1-6	110																
Počet účastníkov pôsobiacich na krátkodobom veľkoobchodnom trhu s plynom v určitom období	<p>Počet užívateľov siete, ktorí v príslušnom období mali uzatvorenú zmluvu(y) na Title transfer a ju (ich) aj aktívne využili:</p> <table> <tr><td>2016</td><td>44</td></tr> <tr><td>2017</td><td>40</td></tr> </table>	2016	44	2017	40												
2016	44																
2017	40																

	2018	32
	2019	56
	2020	55
	2021	39
	2022	46
	2023 1-6	33

Podľa poslednej dostupnej Výročnej správy ÚRSO za rok 2021 pôsobilo v roku 2021 v SR 26 aktívnych dodávateľov plynu¹. Úroveň koncentrácie na trhu s plynom bola aj v roku 2021 nad hranicou vysokej koncentrácie na základe Herfindahl–Hirschman Indexu.

V rámci dodávateľov plynu koncovým odberateľom dominoval aj naďalej Slovenský plynárenský priemysel a.s. (SPP) s trhovým podielom 59,4%, pričom ostatní dodávatelia mali jednotlivo menej ako 10% z trhového podielu.

5. Aktuálne uplatňované Predbežné opatrenia

Eustream s cieľom uplatňovať Predbežné opatrenia v zmysle Nariadenia požiadal ÚRSO o schválenie aktualizovanej správy o uplatnení predbežných opatrení a tým pokračovanie prevádzky Vyvažovacej platformy a Prechodného poplatku za odchýlku. Dňa 18. marca 2019 ÚRSO schválilo pokračovanie prevádzky Vyvažovacej platformy a uplatňovania Prechodného poplatku za odchýlku do 15. apríla 2024. Dňa 3. marca 2022 ÚRSO schválilo poslednú aktualizovanú správu o uplatnení predbežných opatrení.

Vyvažovacia platforma

Eustream vytvoril a implementoval Vyvažovaciu platformu v súlade s Nariadením od 1. októbra 2015. Na Vyvažovacej platforme je nákup a predaj realizovaný transparentne a nediskriminačne prostredníctvom aukcie. Aukcie sa môžu zúčastniť subjekty, ktoré uzatvorili s PPS rámcovú zmluvu pre prístup na Vyvažovaciu platformu. Informáciu o konaní aukcie zašle Eustream všetkým registrovaným subjektom. Eustream je protistranou každej transakcie realizovanej na Vyvažovacej platforme.

K 30. júnu 2023 je na Vyvažovacej platforme registrovaných 40 subjektov.

V nasledujúcej tabuľke je uvedený prehľad uskutočnených aukcií od začiatku roku 2023 do konca júna 2023.

Tabuľka č. 4: Štatistika aukcií realizovaných na Vyvažovacej platforme od 1.1.2023 až do 30.6.2023

¹ Výročná správa ÚRSO za rok 2021 <https://www.urso.gov.sk/data/att/dad/2030.b1313b.pdf>

V danom období neprebehli na vyvažovacej platforme žiadne aukcie.

Prechodný poplatok za odchýlku

Prechodný poplatok za odchýlku bol implementovaný nasledovne.

Uplatňovaná cena v EUR/MWh pre stanovenie Poplatku za negatívnu dennú odchýlku sa určí ako vyššia cena z týchto dvoch cien:

- (i) najvyššia cena nákupu plynu realizovaného na Vyvažovacej platforme za daný plynárenský deň
- (ii) $(\text{index CEGHIX} + 0,5) \times (1 + \text{Malá úprava vyjadrená v \%})$.

Uplatňovaná cena v EUR/MWh pre stanovenie Poplatku za pozitívnu dennú odchýlku sa určí ako nižšia cena z týchto dvoch cien:

- (i) najnižšia cena predaja plynu realizovaného na Vyvažovacej platforme za daný plynárenský deň
- (ii) $(\text{index CEGHIX} + 0,5) \times (1 - \text{Malá úprava vyjadrená v \%})$

kde

Malá úprava je 7 %

Index CEGHIX je cenový index obchodného miesta CEGH Gas Exchange of Wiener Börse za daný plynárenský deň (pre vylúčenie pochybností, indexom CEGHIX za daný plynárenský deň sa za účelom stanovenia poplatku za odchýlku rozumie index produktu obchodovaného v deň keď vznikla odchýlka).

V budúcnosti môže dôjsť k zmene parametra malej úpravy a to v dôsledku aktuálne vysokej cenovej volatility na trhoch s plynom a tým pádom zvýšenej miery rizika.

6. Navrhované opatrenia na nadchádzajúce obdobie

Eustream plánuje v budúcom období naďalej uplatňovať Predbežné opatrenia a tými sú:

- Vyvažovacia platforma;
- Prechodný poplatok za odchýlku.

Uplatňovanie týchto opatrení bolo schválené ÚRSO do 15. apríla 2024.

Vyvažovacia platforma

Vyvažovacia platforma bola vytvorená na účely vyvažovania prevádzkovateľom prepravnej siete, čiže spoločnosťou Eustream. Eustream využíva Vyvažovaciu platformu v prípadoch, keď Systémová odchýlka prekročí stanovenú hranicu 2 000 MWh. V takom prípade Eustream zverejní aukciu na predaj alebo nákup plynu na Vyvažovacej platforme, ktorej sa môžu zúčastniť všetci registrovaní užívatelia platformy.

Trhové mechanizmy doteraz nepodporili vytvorenie likvidnej Obchodnej platformy na slovenskom trhu, kde by bolo možné obstarávať krátkodobé produkty pre potreby vyvažovania. Aktuálna situácia a neistota ohľadom tokov v dôsledku vojenského konfliktu momentálne tiež nie je priaznivá na štart obchodnej platformy. V prípade, že by však existovala taká Obchodná platforma, ktorá by spĺňala požiadavky podľa Článku 10 Nariadenia a bola dostatočne likvidná, Eustream by vykonával Vyvažovacie opatrenia na tejto platforme.

Prechodný poplatok za odchýlku

Čo sa týka prechodného poplatku za odchýlku, tento názov je použitý na základe Článku 49 Nariadenia s tým, že Denný poplatok za odchýlku sa môže stanoviť aj podľa cien obchodov na Vyvažovacej platforme. Samotná metodika výpočtu však spĺňa všetky náležitosti definície Denného poplatku za odchýlku podľa Kapitoly V. Nariadenia. To znamená, že pre výpočet váženého priemeru ceny plynu za daný plynárenský deň sa používajú obchody zrealizované na Obchodnej platforme EEX CEGH Gas Exchange, ktorá je relevantnou likvidnou Obchodnou platformou v susednej vyvažovacej zóne.

Vzhľadom na absenciu Obchodnej platformy na Slovensku je uplatňovanie indexu CEGHIX pre tvorbu Prechodného poplatku za odchýlku, tou najvhodnejšou trhovou voľbou. Eustream preto vníma Prechodný poplatok za odchýlku v rámci Predbežných opatrení ako maximálne možné zosúladenie sa s požiadavkami Nariadenia pri absencii Obchodnej platformy.

7. Zhrnutie

V súčasnej situácii Eustream považuje za potrebné aj naďalej uplatňovať aplikované schválené Predbežné opatrenia. Nakoľko nie je na Slovensku dostupná Obchodná platforma, ktorá by spĺňala požiadavky Nariadenia, považujeme za potrebné aj naďalej zachovať Vyvažovaciu platformu na účely realizácie Vyvažovacích opatrení. Keďže z dôvodu absencie Obchodnej platformy nie je možné stanoviť vážený priemer ceny plynu, je aj naďalej potrebné odvodzovať výpočet denného poplatku za odchýlku na základe metodiky určenej pre Prechodný poplatok za odchýlku.

Eustream bude aj naďalej vynakladať maximálne úsilie a podporovať vytvorenie likvidnej Obchodnej platformy na Slovensku. Momentálne však situácia na trhoch a neistota ohľadom tokov pri dnešných geopolitických zmenách nevytvára priaznivé podmienky na štart obchodnej platformy. V prípade, že takáto Obchodná platforma na Slovensku vznikne a bude dostatočne

likvidná pre realizáciu Vyvažovacích opatrení, Eustream sa zaväzuje ukončiť Predbežné opatrenia a využívať novú Obchodnú platformu na realizáciu Vyvažovacích opatrení a tiež pre stanovenie Denného poplatku za odchýlku.